

Enebybergs Gårds Förening

Innehåll

Kalendarium	1
Ordförandens ord.....	2
Genomförda aktiviteter	3
Mors Dag och Öppet hus.....	3
Funktionärsträff och jubileumsmiddag	3
Midsommar på Gården.....	5
Lilla Gurli Winge gick till affären.....	6
Kommande jubileumsprogramområden.....	7
Jubileumsprogrammets tema 3: Föreningsverksamheten	7
Enebybergsrundan	8

Kalendarium

Söndagen den 9 september
Jubileumsprogrammets tema 3:
Föreningsverksamheten

Tisdagen den 18 september
Enebybergsvandring 1:
Nöjen, kultur och föreningsliv

Söndagen den 7 oktober
Jubileumsprogrammets tema 4:
Samhällsfunktionerna

Söndagen den 28 oktober
Jubileumsprogrammets tema 5:
Kommunikationerna

Söndagen den 11 november
Fars dag och Hantverksdag med brunch
och Öppet hus

Söndagen den 25 november
Jubileumsprogrammets tema 6:
Företagsamheten

Söndagen den 9 december
Jubileumsprogrammets tema 7: Framtidsvisionen

Ordförandens ord

Kära föreningsmedlemmar!

Hundraårsminnet av vår villastads tillkomst har dominerat föreningens verksamhet hittills under året och kommer att göra det än mer under hösten. Men de årligen återkommande och stående programmen har för den skull inte ägnats mindre uppmärksamhet!

Mors Dag på Enebybergs Gård med vår krögare Paul Degen genomfördes med fullbokade bord. Föreningens lilla utställning om hus i Enebyberg intresserade många besökare. De ville se vad som fanns i pärmarna om de egna villorna eller bidra med ny dokumentation, men också köpa Föreningens skrifter.

Den årliga funktionärsträffen i maj - som hålls för att tacka Föreningens frivilliga medhjälpare för deras oumbärliga insatser - kombinerades i år med en jubileumsmiddag med några inbjudna gäster. Bland dem märktes kommunstyrelsens vice ordförande Sverker Littorin och ordförandena i de andra hembygdsföreningarna i Danderyd. Enebyberg har uppmärksamats i år!

Midsommar på Enebybergs Gård var som vanligt välbesökt. Varmt tack till alla frivilliga medverkande - utan vilka det inte skulle vara möjligt att genomföra detta av enebybergarna så uppskattade arrangemang!

Nu tar snart hösten vid och med den Föreningens fortsatta och digra jubileumsprogram med bland annat fem temadagar. Redan den 9 september genomförs det tredje temaprogrammet som belyser föreningslivet och dess utveckling särskilt under de första åren. Om de kommande temaprogrammen berättar på annan plats i detta Gårdsnytt Föreningens vice ordförande, John Åkermark, som håller samman planeringen av hela jubileumsprogrammet, och styrelseledamoten Anita Andersson, som ansvarar för bland annat Tema 3.

Välkomna till en spännande jubileumshöst
med Enebybergs Gårds Förening!

Jan Olof Carlsson

*Jan Olof Carlsson hälsar eldsjälarna och gästerna på
den kombinerade Funktionärsträffen och
Jubileumsmiddagen välkomna.*

Foto Johanna Haddäng

Genomförda aktiviteter

Under denna rubrik redovisas de evenemang som Enebybergs Gårds Förening genomfört sedan förra numret av Gårdsnytt; nämligen Mors Dag med Öppet hus, Funktionärsträffen med jubileumsmiddag samt Midsommar.

Mors Dag och Öppet hus

Stort intresse för husdokumentationen och Föreningens skrifter

På Mors Dag har det blivit en tradition att ha öppet hus och söndagsbrunch på Enebybergs Gård. Gårdens egen krögare Paul Degen dukade även i år upp för fullsatta bord.

Åtgången var stor – inte bara på all den goda maten som ingick i årets Mors Dagsbuffé – utan även på Föreningens skrifter.

Nyinflyttade enebybergare utgjorde lejonparten av köparna av skrifter. Orsaken till detta hoppas vi är en önskan att lära känna sin nya bostadsort och därigenom ge sina barn en fastare förankring i Enebyberg.

Flera besökare kom för att se vad som finns dokumenterat om deras hus när Föreningen visade upp sitt samlade material. Många hade mer att berätta om sitt eller andras hus, och lovade att återkomma med kompletterande material.

Du kan också hjälpa till att bevara Enebybergs historia! Ta till exempel några bilder före och efter en om- eller tillbyggnad, skriv ner några minnen från förr eller ge oss en kopia av dina gamla köpekontrakt och ritningar.

Allt material är lika välkommet!

Inger Strömbom

Funktionärsträff och jubileumsmiddag

I slutet av maj genomfördes den årliga Funktionärsträffen. Enebybergs Gårds Förenings syfte med denna tillställning är tacka de människor som utan ersättning delar med sig av sin tid och sitt engagemang till Föreningen och dess olika aktiviteter. Just detta år kombinerade Gårdsföreningen den traditionella Träffen med en jubileumsmiddag för att högtidlighålla Enebybergs ett hundra år som villastad, tillsammans med några särskilt inbjudna gäster.

Det stora rummet på Gårdens bottenvåning fylldes snabbt av minglande gäster, med varsitt glas bubbel i handen – med eller utan alkohol. Temperaturen höjdes i takt med att sorlet från samtalande människor steg. Den gemytliga stämningen tycktes strömma ut genom de öppna dubbeldörrarna, och ut i den redan ljumma försommarkvällen.

Gästerna samlades stundtals i spridda klungor för att prata enebybergiana eller studera kvällens bordsplacering. I par eller mindre grupper förflyttade sig så det cirka femtiohövdade sällskapet upp för Gårdens gamla trätrappa för att inta sin respektive stolar.

Föreningens klubbmästare, tillika Enebybergs Gårds krögare, bjöd på rosenkanapé med rökt lax och räkor, lammfilé och fruktsallad. Mellan rätterna underhöll en grupp spelemän. Berit Sandström, samt Marianne och Sture Möllerman, som alla är medlemmar i Gårdsföreningen, bjöd på folkmusik på fiol och nyckelharpa.

Bland annat framfördes Ekströms vals, som nedtecknats av systrarna Berit och Mariannes far, riksspelemannen Gösta Sandström. Valsen handlar om smeden med samma namn, som var verksam på Enebybergs Gård under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet.

En av musikanterna, Marianne Möllerman, till bords i väntan på varmrätten.

Foto Johanna Haddäng

De inramade originalnoterna till Ekströms vals överlämnades också som en mycket uppskattad gåva till Gårdsföreningen. Tavlan kommer att pryda sin plats på Enebybergs Gård.

Gårdsföreningens vice ordförande, John Åkermark, som lett planeringen av jubileumsprogrammet, var en förträfflig toastmaster.

Han berättade inte bara om de drycker som valts att ackompanjera tre-rättersmiddagen, utan presenterade också kvällens talare; förutom Gårdsföreningens ordförande även Sverker Littorin från kommunstyrelsen och Inger Billing, ordförande i Samfundet Djursholms Forntid och Framtid.

Styrelseledamoten Krister Olinder tillsammans med en av de inbjudna gästerna; Birgitta Jacobsson, chef för kommunens kulturförvaltning.

Foto Johanna Haddäng

I sitt välkomstanförande riktade sig Gårdsföreningens ordförande särskilt till de många ideellt arbetande funktionärer och frivilliga medverkande, och poängterade deras avgörande betydelse för verksamheten.

Föreningens ordförande jubileumstalade även till Villastaden Enebyberg, och citerade avslutningsvis ur "Stockholms förstäder och villasamhällen" från 1911:

"Af de olika platser kring hufvudstaden, hvilka bäst lämpa sig till såväl sommar som vinterhem, har trakten utefter

Roslagsjärnvägen sedan länge tilldragit sig en allmän uppmärksamhet och ett lifligare intresse, såsom den hvilken för dylikt ändamål äger de naturligaste betingelserna.

Trakten är vacker och har ej samma karga, hälft tröstlösa utseende, som eljest så ofta möter på åtskilliga andra håll i Stockholms omgifningar.

Vegetationen är mångenstädes påminnande om sydligare landskaps, jordmånen god, läget högt och sundt samt tillgången på godt dricksvatten riklig. ... Det ena hemmet, vackrare än det andra, växer upp utefter järnvägen.

Det är också utom allt tvifvel, att just denna högt och synnerligen vackert belägna trakt går en lofvande framtid till mötes såsom ett bland de bäst, sundast och vackrast belägna villastadsområden i Stockholms närhet...”

En tidstypisk skildring av Enebybergs villastad under dess tidiga utveckling och

om fördelarna att bosätta sig här, konstaterade ordföranden i sitt tal. Och nu, sitter vi här, mitt i visionen från tidigt 1900-tal.

Jan Olof Carlsson och Johanna Haddäng

Från vänster: styrelseledamot Lars Johnsson, Margareta Westerdahl och Per-Gunnar Brattström.

Foto Johanna Haddäng

Midsommar på Gården

Redan på midsommaraftonens förmiddag kom de som ville vara med och klä stängen; både barn och vuxna. Många hade björkris och blommor med sig och började genast binda kransar.

Andra sprang runt i äng och mark och letade fler blommor. Stängen restes med gemensamma krafter. Alla hurrade och fick glass.

Redan före ett började familjer och enskilda att strömma till. Picknickfilar dukades upp och spelmannen Lennart Lyngå underhöll, avlöst av Danderyds folkdanslag med sina spelmän. För vad är väl ett midsommarfirande i Enebyberg utan Danderyds folkdanslag med musiker?

När Leif Nylin och Anders Boström dansade oxdansen log de äldre igenkännande och barnen fnissade förtjust över att få se vuxna karlar slåss på lek. Aldrig har så många deltagit i den allmänna dansen med alla de välkända folklekarna.

Det blev gemytligt trångt och förutom den goda ledningen av Hans Jaensson så var det även uppskattat att folkdansarna och andra kunniga fanns med i ringarna.

Säcklöpningen engagerade såväl små knattar, skolflickor och en vuxen karl som var en hejare att hoppa. Stafetten var klurig och balansgången lätt som en plätt för en del men krävde stor koncentration från ett-

och tvååringarna. Alla fick priser – godis från Vi-butiken på Eneby torg.

Midsommarfirare med utländsk härkomst tittade förundrat på de exotiska sederna men kom snart in i gemenskapen; den vänliga och avspända Enebybergsandan spreds som sommarbrisen över gräsmattorna. Regnet fanns på natten – men på dagen kunde de som tog med sig paraply glädjas åt att inte behöva använda det.

Vi gladdes även åt den vackra stängen med röd vallmo i kransarna, åt de goda traditionerna, stämningen och doften från den prunkande gersminbusken. Bilder från midsommarfirandet kunde också ses dagarna efter i Svenska Dagbladet.

Margareta Westerdahl var samordnare för tionde året i rad. Tack Margareta med familj, Annika Jerveland med familj, till Gårdens krögare Paul Degen som ordnade med fikat, dansare och musiker och tack till alla som bidrag till den goda stämningen.

Tack till Vi-butiken på Eneby torg, och köpman Leif Hall, för tilltugg och priser i form av glass och godis.

Grindslanten och kaffeserveringen gjorde att det blev ett överskott till Föreningen som kommer till god nytta nu när vi har så mycket på gång under jubileumsåret. Det tackar vi också för!

Anita Andersson

Lilla Gurli Winge gick till affären

En Enebybergshistoria hämtad ur Enebybergs Gårds Förenings ljudarkiv

Familjen Winge är en av pionjärerna i Enebybergs villastad. De köpte sin skogrika tomt, vackert belägen i en dal mellan två berg, redan 1907. Träden på tomten blev sedan bra virke till husbygget.

Vägen utanför tomten kallades i folkmun stolt för Tiometersvägen eftersom den var så bred. ”Men man hade nog mätt dikena också”, sa någon. Tiometersvägen fick sedan namnet Sturevägen, och efter kommunsammanslagningen 1971 heter den Österängsvägen.

Den lilla flickan Gurli Winge, sedan gift Stolpe, berättar hur hon som femåring skickades till Sundbergs affär för att handla. Det var den närmsta affären, och låg vid nuvarande Näsby station i Näsbydal.

Gurli gick hela långa Tiometersvägen norrut till landsvägen (nuvarande Gamla Norrtäljevägen) för att komma dit. Väl framme lämnade hon fram sin papperslapp och fick varorna i en korg. Det stod också en stor strut karameller på lappen - så vägen hem gick mycket lättare!

Dessutom stannande Gurli till och drack lite vatten vid den allmänna pump som låg där Skolvägen nu träffar på järnvägen. Sedan gick hon tvärs igenom skogen för att komma hem. En lång och ensam promenad för en femårig flicka.

Gurli Stolpes minnen från hur Enebyberg såg ut när hon var liten är just skog - bara skog.

Anita Andersson

Kommande jubileumsprogram

Efter vårens inledande två välbesökta temaprogram på Enebybergs Gård fortsätter jubileumsaktiviteterna med ytterligare program under hösten. I anslutning till jubileumsfirandets olika teman kommer Enebybergs Gårds Förening att anordna vandringar i samhället.

Nästa - jubileumsprogrammets tredje - tema genomförs den 9 september, och ägnas föreningsverksamheten i Enebyberg. I anslutning till detta kommer Gårdsföreningen att tisdagen den 18 september genomföra sin första guidade vandring, Enebybergsrundan, runt Enebyberg. Denna vandring kommer att ha två starttider; klockan 13.00 respektive 19.00. Mer information om Tema 3, och vandringen, finns i särskild notis nedan.

Efterföljande temadagar blir Tema 4 (7 oktober) då vi belyser samhällsfunktioner som skolan, biblioteket och Enebybergs tidigare egna brandkår; Tema 5 (28 oktober) då vi tar upp kommunikationerna i Enebyberg; järnvägen, telefonin, bussarna och posten.

Tema 6 (25 november) illustrerar företagsverksamheten i Enebyberg genom åren och det avslutande Tema 7 (9 december) blir ett "Grande Finale" och ägnas framtidsversionen för Enebyberg. Vid detta tema deltar bland andra kommunalrådet i Danderyd, Gunnar Oom.

Titta gärna på vår hemsida, på uppsatta affischer och i kommande nummer av Gårdsnytt för information om våra jubileumsaktiviteter!

John Åkermark

Jubileumsprogrammets tema 3: Föreningsverksamheten

Den 9 september kommer Jubileumsprogrammets tredje tema om föreningsverksamheten att genomföras. Temat belyser hur föreningsverksamheten och kyrkornas medverkat till samhällsutvecklingen under Enebybergs villastads hundraåriga historia. Som vid alla Föreningens temadagar ingår en skärmutställning på Enebybergs Gård. Den flyttas sedan till Enebybergs bibliotek för allmänt beskådande.

Hålltider och program för Tema 3 söndagen den 9 september

13.00 Enebybergs Gård öppnar

13.30 Panelsamtal under ledning av Inger Strömbom

Medverkande i panelsamtalet är

- Bengt Sylvan, EIFs ordförande, om idrottsföreningen som bildades 1914
- Hans Torkelsson, ordförande i representantskapet för Kyrkan i Enebyberg
- Ingrid Brozén om Lottorna
- Ulf Sporrang, om scouting i Enebyberg-Näsby på 1940-talet och in på 50-talet
- Sune Karlsson, om fri teaterverksamhet på 1950-talet
- Anita Andersson om samlingslokaler, bio, dansbanor och Folkets Hus

- Karin Löfdahl, Danderyds arkivförening om föreningsarkivet

I temadagen deltar också bland andra Curt Strömblad som gjort Föreningens skrifter om bion och Folkets Hus; Christer Bäcklund, son till de sista biografidkarna och uppvuxen på bion; Kerstin Micic, dotter till Gunnar Lindh - en av Folkets Hus eldsjälar; Carl-Åke Söderberg som varit präst i Mariakyrkan; Ingemar Bernhardson som forskat om pingstväckelsen i Täby (inklusive Enebyberg-Näsby) samt representanter från PRO och andra Enebybergsbaserade föreningar.

15.00 Kaffeservering

Under kaffet, som börjar serveras klockan tre, fortsätter samtalen i fria former och vi hoppas att övriga deltagare kan bidra med egna erfarenheter från Enebybergs rika fritids- och kulturliv.

16.00 Avslutning och vandring till IP

Klockan fyra avslutas temadagen med en vandring till Enebybergs Idrottsplats (IP) under ledning av Bengt Sylvan och Hans Pettersson från Enebybergs Idrottsförening (EIF). Deltagarna visas runt på anläggningen, och får höra guiderna berätta mer om dagens EIF och IP.

Anita Andersson

Enebybergsrundan

I anslutning till jubileumsfirandets olika teman kommer Enebybergs Gårds Förening under hösten att anordna vandringar i samhället. Den första vandringen har tema nöjen, kultur och föreningsliv, och kommer att genomföras vid två tillfällen på tisdagen den 18 september.

Vi kommer att se platserna där bion, Folkets Hus, missionshuset, Mariakyrkan, gamla idrottsplatsen och skridskobanan låg. Vandringen avslutas vid Enebykyrkan vid Eneby torg. Guiderna, tillika styrelsemedlemmarna, Lars Johnsson och Anita Andersson kommer även att berätta om affärer som funnits, och personer som levt och verkat, i området.

Plats
Samling i hörnet Österängsvägen-
Gethagsvägen

Tid
Tisdagen den 18 september
Klockan 13.00 respektive 19.00

Gårdsnytt

Layout och redigering
Johanna Haddäng

Tryck
Stockholms Kontorsmaskin Center HB

Enebybergs Gårds Förening

C/o Jan Olof Carlsson
Fenixvägen 5
182 46 Enebyberg

www.enebyberg.com

